

110165

FESTIVALAVIS NR. 3

Som. 1992. Sommer.

E.P. Elv av Rasmussen . 85

Møte med Havrevold og Pløen

Geir Brændvik

Sonskeramikkerne Ingvil Havrevold og Erik Pløen vil i år delta på kunsthåndverksutstillingen under festivalen. De gjør samtidig Soonsfestivalen til gjenstand for deres generøsitet. De vil begge la inntekten fra salget av ett av deres verker gå til Soonsfestivalen.

Det finnes mange keramikere i Son. Sett i forhold til befolkningsantallet står vi overfor en "keramikerfortetning" – nesten uten like. Derfor, er det noen av dere som kan gi meg en forklaring på dette fenomenet, spør jeg ekteparet Havrevold/Pløen.

– Si det? Noen er jo fra Son. Andre kanskje flytter hit fordi det allerede er kunsthåndverkere her, noe som gir en viss trygghet. Selv om det ikke er slik at alle bor sammen og deler verksted, så er det rart med det; en samtaler av og til og utveksler erfaringer – har en kontekst som gjør at en ikke er helt alene.

Men dere to lever sammen, sier jeg, og da forsvinner all usikkerhet i svaret. Ikke bare legger de vekt på den gjensidige motivasjon som samlivet gir, like viktig – eller kanskje viktigere – fremstår den kritiske prosessen som gjør seg gjeldende; og det aner meg at her må ting være nogenlunde finstemt når de innleder med "kjempesint!". To mennesker som er kjent for å være eksperimentellende i sitt arbeid – som lever sitt arbeid – forteller hvordan de utprøver ting, lærer seg å stå for det de hver for seg skaper; om hvordan en ikke kan legge noe imellom, spesielt i utprøvingen av det nye;

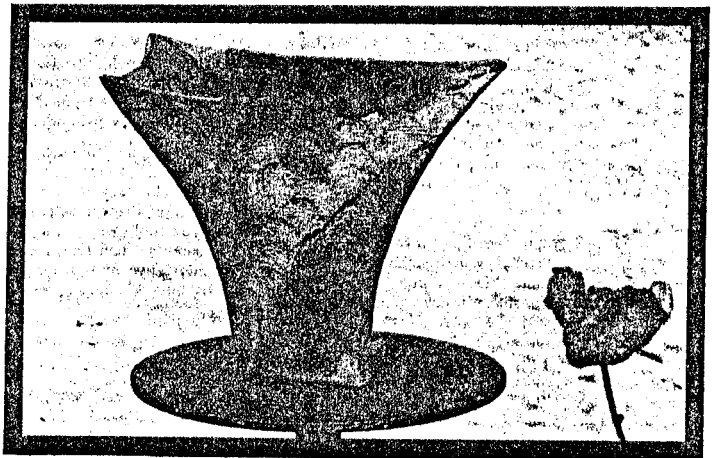
om produktiviteten i og nødvendigheten av ærlighet i møtet med hverandres kunstneriske univers.

Men forut for kritikken og etter kritikken står arbeidet. Aldri har vel hverken gode ønsker eller divinatoriske inspirasjoner noen gang frembragt et verk som ettertiden vil bry seg om. En må kunne håndverket. Men heller ikke håndverket kan være noe statisk for den som eksperimenterer, og jeg får en innføring i hvordan nye teknikker i behandlingen av overflaten utprøves. Utprøvingen foregår ikke på gjenstander, men på små prøvebiter. Det kan gå lang tid med slik eksperimentering før en kommer så langt som til å overføre den nye teknikken og uttrykket på gjenstanden. Og da kan store problemer melde seg. Hvilke da, spør jeg.

– At noe er fint på prøver er ikke det samme som at en får det til å fungere på gjenstanden, det er ofte en terskel som må overskrides for å få form og overflate-teknikk til å passe sammen. Det hender ofte at en eksperimenterer frem nye overflateuttrykk som ikke passer med gjenstandens form. Kan hende må en oppgi overflateuttrykket, men som oftest dreier det seg om en lang og intensiv prosess for å få det til å gå inn i hverandre; som barken på treet. Jeg fikk følelsen av at det er resultatet av en prosess som Ingvil Havrevold vil presentere på Soonsfestivalens, utstilling, og at den største forandringen var knyttet til behandlingen av overflaten og fargevev.

Under samtalen har det ennå ikke vært nevnt noe om bruken av deres verker. Er det slik at de

Et av de siste arbeidene til Ingvil Havrevold. På utstillingen "Pottemakeri og Leirkunst" vil publikum få se arbeider i nye teknikker som hun har jobbet med det siste året, og som ikke tidligere er blitt vist i utstillingssammenheng.

lager det som noen har kalt "ubrukelige bruksting" og som andre kaller "kunst"?

– Bruksfunksjonen er ikke med i arbeidsprosessen i det hele tatt. Gjenstandene kan brukes, eller ikke brukes, sier Ingvil Havrevold, men bruken må gjøres med omhu, sier Erik Pløen. Et nærliggende spørsmål i den sammenheng er selvfølgelig hva som har muliggjort denne utviklingen.

– Utstillingene har vært en sterkt medvirkende årsak til etableringen av kunsthåndverket som et selvstendig uttrykk. For 25-30 år siden var det sjeldent kunsthåndverk på utstillinger. Nå selger vi bare gjennom utstillinger. Gjennom utstillingene blir

folk vant til å se på det på en ny måte, sier Erik Pløen, og jeg begynner å erindre noe som kunstfilosofen Kjell S. Jøhannessen fortalte en gang: "om viktigheten av den institusjonelle praksis i etableringen av gjenstanden som kunstgjenstand". Jeg begynner å forstå hva han mente.

– Men også presentasjonsformen har vært meget viktig, legger Ingvil Havrevold til. På den ene siden at kunsthåndverket ble trukket inn i utstillingssammenheng, men like mye det at gjenstandene ikke bare settes på et bord i grupper, men presenteres på scener, hvor hver ting fremheves i seg selv i større grad enn før.

– Det ble slått en bresje med utstillingsrekken Tendenser på Galleri F 15 som startet for 20 år siden, men også kunstforeningene rundt om i landet har her gitt et meget viktig bidrag, fortsetter Erik Pløen. Jeg føler nå tiden moden for å komme inn på mannens liv og levned etter at hans arbeider ble omsatt hos Sotheby's i London; en liten milepæl i norsk keramikk – og kanskje bare en naturlig følge av bl.a. det som nettopp var blitt sagt.

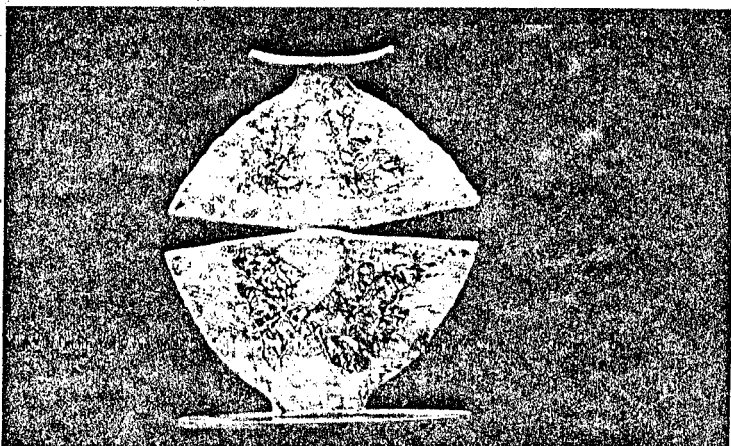
– Utrolig moro! Skal være med i år også. Det var en veldig stimulans, spesielt fordi jeg i denne perioden hadde begynt med nye ting som også hadde vært presentert i utenlandske bøker. Og så forteller han hvordan norsk keramikk i de senere år er kommet helt på topp. Erik Pløen føler seg ikke som noen ensom svale.

Og så var det inspirasjonene. Selv ikke eksperimenterende

kunstnere skaper ut fra det store intet; så hva er det som beveger dem? Jeg nevnte litt forsiktig noe om stein former, og prøvde å memorere noe om korall-lignende former, om planter, knopper og livet i havet som visstnok hadde vært forbilder til verkene deres. Erik Pløen fikk lov til å svare først.

– Inspirasjonen trenger ikke bli funnet på ett "sted", men fungerer mer som en sammenfatning av hele ens liv som keramikker. Jeg dro tidligere mye til Danmark, var opptatt av keramikere Nathalie Krebs og Axel Salto. Norge var den gang akterut. Erik Pløen nevner en krukke han laget i 1951 med små "knopper" på som var inspirert av Salto, og som jeg fikk se nede i verkstedet. Nå er det danskene som kommer til Norge. Men det trenger ikke være noe konkret som inspirerer; det at noe ligner er ikke det samme som at det var inspirasjonskilde. Ingvil Havrevolds svar nedtegnet jeg på følgende måte.

– Det at jeg turde gjøre noe nytt kom mye av møtet med den katolske kirke, en higen mot lys, det som er godt og fint. Gjorde at jeg våget "hoppe ut" og gjøre noe annerledes. Også havet og himmelen. Tro om det vises i arbeidene mine... Men også moderne skulptur og gotisk kirkearkitektur betyr mye. Tekstilkunstneren Sigrun Berg gjorde meg oppmerksom på mellomrommene... Og jeg begynner å tenke på det en vis mann en gang sa til meg om dansen; det er roen, stedet hvor bevegelsen opphører som er viktig – punktene av stillstand "gjør" dansen og skaper bevegelsen.

Erik Pløens arbeider har blitt omsatt på Sotheby's i London både i 1989 og 1990, og han vil også være representert i år. I 1989 var det tre skandinaver som deltok, i fjor var han eneste skandinaver med keramiske arbeider.